

استاندارد دوره‌های آموزشی مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت در صنعت نفت

امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت

آذرماه ۱۳۹۸

تهیه: هوشنگ فضلی، کارشناس ارشد مسئولیت اجتماعی شرکت

استاندارد دوره‌های آموزشی مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت در صنعت نفت

مقدمه

توسعه مفهوم مسئولیت اجتماعی شرکت در صنعت نفت از سال ۱۳۹۲ بطور جدی و با تاکید مهندس زنگنه، وزیر نفت، آغاز گردید. هر چند پیش از آن برخی شرکت‌های نفتی به تعداد بسیار محدود و پراکنده بدین مفهوم توجه کرده و بطور خودجوش آن را دنبال می‌کردند اما این روند بطور رسمی از همان سال ۹۲ شروع شد. با اقدامات ترویجی و تسهیلگری حوزه مشاور اجتماعی وزیر و نهایتاً کددار کردن پنج عنوان آموزشی در موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت، توسعه و نهادینه کردن این موضوع در صنعت نفت به صورت گسترده‌تری مورد توجه قرار گرفت. این دوره‌ها عبارتند از:

۱- آشنایی با مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها با نگاهی به صنعت نفت

۲- آشنایی با استاندارد مسئولیت اجتماعی - ISO ۲۶۰۰۰

۳- تدوین گزارش‌های پایداری بر اساس استانداردهای GRI

۴- ارزیابی تأثیرات اجتماعی و محیط زیستی - ESIA

۵- تسهیلگری اجتماعی

هدف

هدف از برگزاری دوره‌های آموزشی فوق‌الذکر عبارتست از: آشنا ساختن مخاطبان با مفهوم و کارکرد مسئولیت‌های اجتماعی سازمانی و توانمند کردن آنان در اجرای این نوع مسئولیت سازمانی.

این توانمندسازی از طریق مهارت‌یابی در چارچوب‌های اجرایی و مهارتی مسئولیت اجتماعی شرکت (ایزو ۲۶۰۰۰، گزارش پایداری شرکت، ارزیابی تأثیرات محیط زیستی و اجتماعی و تسهیلگری اجتماعی) میسر خواهد بود تا امکان تعامل هدفمند و مسئولانه شرکت‌های نفتی با ذینفعان، بویژه جوامع محلی و تهیه و اجرای برنامه‌های مسئولیت اجتماعی شرکت و دیگر امور مرتبط فراهم آید.

گروه‌های هدف

۱- مدیران و کارشناسان شرکت‌ها و سازمان‌های نفتی

۲- اعضای کمیته مسئولیت اجتماعی شرکت

۳- کارشناس / کارشناسان تدوین گزارش پایداری شرکت

۴- مسئول اجرایی کمیته مسئولیت اجتماعی شرکت

شرایط حضور در دوره

۱- تحصیلات: حداقل کارشناسی

۲- مهارت‌های پیش‌نیاز: آشنایی با زبان انگلیسی

✚ عناوین و مشخصات دوره‌های آموزشی

ردیف	نام دوره	کد دوره	مدت (روز/ساعت)	تعداد شرکت کننده در دوره (نفر)	مخاطبین (شرکت کنندگان هدف)
۱	آشنایی با مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها با نگاهی به صنعت نفت	۱۳۰۱۸	۲ روز (۱۶ ساعت)	۲۵	مدیران میانی/کارشناسان شرکت های نفتی
۲	استاندارد مسئولیت اجتماعی شرکت (ISO ۲۶۰۰۰)	۲۳۰۹۰	۲ روز (۱۶ ساعت)	۲۵	// // //
۳	تدوین گزارش‌های پایداری بر اساس استانداردهای GRI	۱۳۰۲۰	۳ روز (۲۴ ساعت)	۲۵	// // //
۴	ارزیابی تاثیرهای اجتماعی و محیط زیستی (ESIA)	۱۳۰۱۹	۳ روز (۲۴ ساعت)	۲۵	// // //
۵	تسهیلگری اجتماعی	۱۳۹۲۸	۹ روز (۷۲ ساعت)	۲۵	// // //

✚ سرفصل‌ها به تفکیک دوره

۱- سرفصل‌های دوره آشنایی با مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها با نگاهی به صنعت نفت

- تاریخچه، سیر تحولات و عوامل مرتبط
- CSR چه هست و چه نیست؟ (تعاریف، اصول و زمینه های عمل، موضوع های اساسی، ذینفعان، اقدام خیریه یا خلق ارزش مشترک، اقدامات بشر دوستانه و غیره)
- اهمیت و ضرورت مسئولیت اجتماعی شرکت
- آشنایی با برخی مدل های مسئولیت اجتماعی شرکت
- مسئولیت اجتماعی و توسعه پایدار
- آشنایی با مسئولیت اجتماعی برخی شرکت‌های بزرگ
- مسئولیت اجتماعی در صنعت نفت
- معرفی اجمالی مراجع بین المللی مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت
- آشنایی مقدماتی با ایزو ۲۶۰۰۰ (مفهوم، ساختار و موضوعات)
- آشنایی مقدماتی با سایر استانداردهای مرتبط (نظیر ۱۰۰۰ AA، ۸۰۰۰ SA، ۲۰۴۰۰)
- آشنایی با گزارش پایداری
- آشنائی با ساختار و موضوعات گزارش دهی CSR (بر اساس چارچوب گزارشدهی GRI)

۲- سرفصل‌های دوره استاندارد مسئولیت اجتماعی شرکت (ISO ۲۶۰۰۰)

- پیشینه ایزو ۲۶۰۰۰
- دامنه استاندارد
- درک ماهیت (اجباری یا داوطلبانه، راهنمایی یا ممیزی، مزیت‌ها)

- پاسخگوئی، ذینفعان، شفافیت، قانون، رفتار اخلاقی، هنجار های بین المللی، حقوق بشر
- حاکمیت سازمان، محیط زیست، حقوق بشر، شیوه عملیات عادلانه، فعالیت کارکنان، مصرف کنندگان، مشارکت در توسعه جامعه

- ارتباط ویژگی های سازمان با CSR

- افزایش اعتبار در CSR

- فعالیت هایی برای یکپارچه سازی CSR در سازمان

- بازنگری و بهبود فعالیت های مرتبط با CSR

- ارتباط ها در CSR

- اقدام های داوطلبانه

۳- سرفصل های دوره تدوین گزارش های پایداری بر اساس استانداردهای GRI

- گزارش پایداری و اهمیت آن

- پیشینه گزارش دهی پایداری

- دامنه گزارش دهی

- موضوعات اساسی پایداری

- استانداردهای گزارش دهی GRI

- اصول گزارش دهی GRI (اصول کیفی، اصول محتوایی)

- ساختار گزارش (سرفصل های عمومی، سرفصل های ویژه یا عملکردی، شاخص های اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی)

- پیش نیازهای تهیه گزارش پایداری

- مروری بر برخی گزارش های برتر شرکت ها

- کار عملی کارگاهی

۴- سرفصل های دوره ارزیابی تاثیرهای اجتماعی و محیط زیستی (ESIA)

- پیشینه و اهمیت ESIA

- ویژگی های یک ESIA خوب (مبتنی بر داده های دقیق و صحیح، بکارگیری روشهای علمی و منطقی، جلب مشارکت

ذینفعان، ارائه سناریوهای جایگزین و ...)

- ارزیابی راهبردی (Strategic Assessment)

- فرآیند اجرای ESIA (غربالگری، تعیین محدوده، مشارکت ذینفعان، بررسی تاثیرات، تعیین اقدام های اصلاحی و مدیریت،

تهیه گزارش، بازنگری)

- تکنیک های ارزیابی در انجام ESIA (روش چک لیست، روش ماتریس، روش هدفگذاری، روش تجزیه و تحلیل سیستمی

و ...)

- کاربرست نتایج حاصل از ESIA و برنامه مدیریت تاثیرات و ذینفعان

- برخی تجربیات جهانی

- کار عملی کارگاهی

۵- سرفصل‌های دوره تسهیلگری اجتماعی

- تعاملات اجتماعی، مفاهیم و اعتمادسازی میان سازمان‌ها و محیط‌های پیرامونی
- روابط بین الملل و تسهیلگری
- ضرورت‌های تاریخی و ساختاری کنش ارتباطی
- تئوری‌های تسهیلگری
- روش‌ها و فنون تسهیلگری
- مراحل اجرای تسهیلگری
- تعاملات صنعت نفت و مردم و تسهیلگری اجتماعی
- کار عملی کارگاهی و میدانی

✚ شکل اجرای دوره‌ها

- ✓ نظری
- ✓ عملی (کارگاهی)

✚ نحوه تدریس و اجرای دوره‌ها

- ✓ ارائه چهره به چهره
- ✓ نمایش فیلم
- ✓ تمرین کارگاهی (نوشتاری، ایفای نقش و...)
- ✓ ارزیابی

✚ شرایط مدرسان دوره‌ها

مدرسان دوره‌ها حداقل باید دارای سه شرط از شروط ذیل جهت برگزاری دوره‌های آموزشی فوق الذکر باشند:

- ✓ مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی ارشد در رشته‌های مرتبط (ترجیحاً علوم اجتماعی، مدیریت، محیط زیست، اقتصاد)
- ✓ حداقل ۵ سال سابقه فعالیت (آموزشی، پژوهشی، مشاوره، اجرایی) در موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت و حوزه‌های مرتبط (ایزو ۲۶۰۰۰، گزارش پایداری، ESIA، تسهیلگری اجتماعی و...)
- ✓ حداقل دو سال سابقه فعالیت در موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت در صنعت نفت
- ✓ حداقل دو سال تدریس یا برگزاری دوره آموزشی در موضوعات فوق الذکر
- ✓ گواهینامه صلاحیت امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت (حوزه مشاور اجتماعی وزیر نفت)
- ✓ حداقل سن ۳۰ سال

✚ ارزیابی دوره‌ها و نیازهای آموزشی شرکت کنندگان

به منظور ارتقای کمی و کیفی دوره‌های آموزشی ضروری است موارد زیر توسط واحدهای آموزش شرکت‌ها و سازمان‌های نفتی و همچنین مدرسان دوره‌ها رعایت و اجرایی گردد:

- ۱- ارزیابی دوره توسط واحد آموزش و ارائه نتیجه آن به امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت (حوزه مشاور اجتماعی وزیر)
- ۲- ارزیابی کلی شرکت کنندگان دوره توسط مدرس در موارد زیر و ارائه گزارش آن به امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت (حوزه مشاور اجتماعی وزیر):

- میزان گرایش و استقبال شرکت کنندگان دوره از موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت و دلایل آن
- انتظارات مهم شرکت کنندگان در خصوص کم و کیف برگزاری دوره‌ها
- نیازهای آموزشی جدید مرتبط با موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت

امور مسئولیت اجتماعی صنعت نفت

آذرماه ۱۳۹۸